MINISTERSTVO
PRÁCE, SOCIÁLNYCH
VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Erik Tomáš
minister

Bratislava 31. 05. 2024
Číslo: 22217/2024-M_ODDLSP
71756/2024

ROZHODNUTIE

V konaní o rozklade účastníka konania: Centrum pre deti a rodiny [redacted] zo dňa 7. mája 2024 proti rozhodnutiu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Inšpekcia v sociálnych veciach, číslo záznamu: 64569/2024, číslo spisu: 14828/2024-M_OdISVNR zo dňa 6. mája 2024, vo veci uloženia povinnosti prijať neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie dieťaťa, voči ktorému centrum pre deti a rodiny vykonáva opatrenia podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a), ustanovenia § 7 ods. 1 písm. d), ustanovenia § 7 ods. 6 zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov som podľa § 59 ods. 2 a § 61 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení zákona č. 527/2003 Z. z. takto

rozhodol:

Rozklad účastníka konania: Centrum pre deti a rodiny [redacted] **sa zamieta** a rozhodnutie Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Inšpekcia v sociálnych veciach, číslo záznamu: 64569/2024, číslo spisu: 14828/2024-M_OdISVNR zo dňa 6. mája 2024 **sa potvrdzuje**.

Odôvodnenie

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Inšpekcia v sociálnych veciach (ďalej len „ministerstvo") ako vecne príslušný orgán podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o inšpekcii v sociálnych veciach") a podľa ustanovenia § 46 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov rozhodnutím číslo záznamu: 64569/2024, číslo spisu: 14828/2024-M_OdISVNR zo dňa 6. mája 2024 podľa § 7 ods. 1 písm. d) a § 7 ods. 6 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach rozhodlo o uložení povinnosti prijať neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie dieťaťa, voči ktorému centrum pre deti a rodiny vykonáva opatrenia podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 305/2005 Z. z."), ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu, a to:

- ZABEZPEČIŤ PRE MALOLETÉ DETI [redacted] A [redacted], UMIESTNENÉ V CENTRE PRE DETI A RODINY NÁLEŽITÚ OCHRANU A STAROSTLIVOSŤ, NEVYHNUTNÚ PRE ICH BLAHO A V SÚLADE S ICH NAJLEPŠÍM ZÁUJMOM, OSOBITNE OCHRANU DÔSTOJNOSTI, DUŠEVNÉHO, TELESNÉHO A CITOVÉHO VÝVINU A ZDRAVOTNÉHO STAVU, IHNEĎ.

- NEPOUŽÍVAŤ PROSTRIEDKY NA MECHANICKÉ OBMEDZOVANIE VOĽNÉHO POHYBU MALOLETÝCH DETÍ [redacted] UMIESTNENÝCH V CENTRE PRE DETI A RODINY V SITUÁCIACH, KEĎ NIE JE BEZPROSTREDNE A PRIAMO OHROZENÝ ICH ŽIVOT ALEBO ZDRAVIE, IHNEĎ.

- NEPOUŽÍVAŤ V SITUÁCII, KEĎ JE BEZPROSTREDNE OHROZENÝ ŽIVOT ALEBO ZDRAVIE MALOLETÝCH DETÍ [redacted] A [redacted] UMIESTNENÝCH V CENTRE PRE DETI A RODINY, NEPRIMERANÉ PROSTRIEDKY OCHRANY A STAROSTLIVOSTI, IHNEĎ.

Proti rozhodnutiu ministerstva o povinnosti prijať neodkladné opatrenie číslo záznamu: 64569/2024, číslo spisu: 14828/2024-M_OdISVNR zo dňa 6. mája 2024 (ďalej len „rozhodnutie ministerstva") podal účastník konania [redacted] (ďalej len „účastník konania" alebo „centrum pre deti a rodiny" alebo „dozorovaný subjekt") rozklad zo dňa 7. mája 2024, ktorý bol ministerstvu doručený dňa 10. mája 2024.

Účastník konania podal rozklad proti rozhodnutiu ministerstva v lehote ustanovenej zákonom o inšpekcii v sociálnych veciach. Preskúmaniu rozkladom napadnutého rozhodnutia ministerstva nebránia žiadne procesnoprávne ani formálnoprávne prekážky.

Rozhodnutie ministerstva napadnuté rozkladom účastníka konania som preskúmal v celom rozsahu, t. j. preskúmal som nielen zákonnosť postupu ministerstva, ale aj zákonnosť a vecnú správnosť rozhodnutia ministerstva. Po preskúmaní veci som dospel k nasledovným zisteniam:

Ministerstvo v priebehu dozoru vykonaného na základe poverenia na výkon dozoru č. 25/2024/OIvSPODaSK svojím rozhodnutím zo dňa 20. marca 2024 (číslo záznamu: 46219/2024, číslo spisu: 14828/2024-M_OdISVNR) uložilo centru pre deti a rodiny povinnosť prijať neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie dieťaťa, voči ktorému centrum pre deti a rodiny vykonáva opatrenia podľa zákona č. 305/2005 Z. z., ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu - konkrétne povinnosť MECHANICKY NEOBMEDZOVAŤ VOĽNÝ POHYB DETÍ POUŽÍVANÍM DVEROVEJ ZÁSTRČE inštalovanej na vonkajšej strane dverí miestností, kde sa deťom poskytuje bývanie, stravovanie a obslužné činnosti, ani iným obdobným spôsobom, MECHANICKY NEOBMEDZOVAŤ PRÍSTUP DETÍ k pitnému režimu, stravovaniu a vykonávaniu osobnej hygieny používaním dverovej zástrče inštalovanej na dverách miestností, kde sa deťom poskytuje bývanie, stravovanie a obslužné činnosti, ani iným obdobným spôsobom, ODSTRÁNIŤ DVEROVÉ ZÁSTRČE inštalované na dverách miestností, kde sa deťom poskytuje bývanie, stravovanie a obslužné činnosti, MECHANICKY NEOBMEDZOVAŤ VOĽNÝ POHYB DETÍ používaním overalu (oblečenia) za účelom fixácie, ani iným obdobným spôsobom. Dozorovaný subjekt – centrum pre deti a rodiny – podal voči tomuto rozhodnutiu rozklad. Na základe podaného rozkladu som rozhodnutie ministerstva zmenil tak, že som vypustil jeho posledný výrok (mechanicky neobmedzovať voľný pohyb detí používaním overalu (oblečenia) za účelom fixácie, ani iným obdobným spôsobom, ihneď), pričom ako dôvody som uviedol predovšetkým potrebu vylúčenia interpretačných pochybností v prípadoch bezprostredného ohrozenia života a zdravia (krajnej núdze), kedy je možné použiť aj prostriedky a opatrenia, ktoré zákon č. 305/2005 Z. z. nepredpokladá. Zároveň som konštatoval povinnosť centra pre deti a rodiny, aj bez uloženia povinnosti prijať neodkladné opatrenie v tejto veci, postupovať podľa zákona, ako aj neprípustnosť využívania prostriedkov obmedzenia pohybu dieťaťa z preventívnych dôvodov alebo ako kompenzáciu absencie personálu. Zároveň som uviedol, že protiprávnosť obmedzovania pohybu je zrejmá v prípade absencie aktuálnej medicínskej potreby (bezprostredné ohrozenie života alebo zdravia), či ak sú pri obmedzovaní používané neštandardné postupy alebo prostriedky.

Ministerstvo následne vydalo rozhodnutie ministerstva, ktoré podrobne vecne a právne odôvodnilo. Dôvodnosť predpokladu vystavenia detí (konkrétne [redacted] voči ktorým centrum pre deti a rodiny vykonáva opatrenia podľa zákona č. 305/2005 Z. z., ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu je podľa názoru ministerstva preukázaná predovšetkým záznamami o poskytovaní starostlivosti vedenými účastníkom konania, z ktorých má vyplývať, že [redacted] sú fixované (obmedzované v pohybe), resp. sú voči nim použité neprimerané prostriedky ochrany a starostlivosti aj v situáciách, kedy nie je ich život a zdravie bezprostredne ohrozené.

Mechanické obmedzovanie je podľa názoru ministerstva [redacted] plánované a používané preventívne. Ministerstvo dôvodí, že z uvedených záznamov nevyplýva, že by dochádzalo k aplikácii tzv. princípu subsidiarity, teda aby boli najprv vyčerpané iné možnosti riešenia danej situácie, ako ani k aplikácii princípu proporcionality. „Kŕmenie" celkom určite nie je situáciou bezprostredného ohrozenia života a zdravia, kedy by [redacted] byť [redacted] Podobne možnosť, že si môže [redacted] alebo [redacted] tak ako to je opakovane konštatované v záznamoch o starostlivosti o [redacted] ktoré koncipujú zamestnanci centra pre deti a rodiny – dokonca s prosbou alebo požiadavkou, aby [redacted], keďže môže podľa

ich názoru dôjsť k ohrozeniu [redacted] zdravia – nie je možné subsumovať pod situácie bezprostredného ohrozenia. V záznamoch absentujú akékoľvek zmienky zo strany odborného tímu centra pre deti a rodiny o alternatívnych riešeniach/opatreniach. Za zmienku podľa názoru ministerstva stojí tiež absencia akéhokoľvek uvažovania centra pre deti a rodiny o možnosti pre psychomotorický vývoj [redacted] resp. o neprimeranosti [redacted] mechanického obmedzovania vzhľadom na vytvorenie adekvátnych podmienok na napredovanie v [redacted] hrubej a jemnej motorike, či sebaobslužných činnostiach (príjem potravy, resp. osvojovanie si samostatného príjmu potravy, ktoré by mohlo v budúcnosti viesť k možnosti odstránenia [redacted]. Fixácia dieťaťa prevažnú časť dňa a noci v priestore detskej postieľky s rámom, o ktorý sú pripevnené pásy, ktoré znemožňujú pohyb rúk aj nôh dieťaťa, zjavne znemožňuje akýkoľvek vývin či napredovanie motoriky a zručností dieťaťa, bez ohľadu na to, aký potenciál dieťa reálne má, či nemá. Takýto neprimeraný a generalizovaný prístup k starostlivosti o [redacted] má celkom určite širší a závažný vplyv na [redacted] celkový zdravotný stav, vrátane toho psychického. Ministerstvo konštatuje, že dôvodný predpoklad o činnosti centra pre deti a rodiny (dôvodný predpoklad o mechanickom obmedzovaní voľného pohybu [redacted] a [redacted] v situáciách, ktoré nezodpovedajú bezprostrednému ohrozeniu života a zdravia a dôvodný predpoklad o používaní neprimeraných prostriedkov telesného obmedzenia v situáciách, kedy je bezprostredne ohrozený život a zdravie [redacted]), zase zakladá dôvodný predpoklad ministerstva o tom, že centrum pre deti o rodiny [redacted] nezabezpečuje náležitú starostlivosť a ochranu, teda takú, ktorá je v ich individuálnych prípadoch a s prihliadnutím na ich individuálne okolnosti nevyhnutná pre ich blaho a ktorá je v súlade s ich najlepším záujmom, osobitne ochranou dôstojnosti, duševného, telesného a citového vývinu a zdravotného stavu.

Rozhodnutie ministerstva bolo účastníkovi konania doručené dňa 7. mája 2024.

Proti rozhodnutiu ministerstva podal účastník konania rozklad, v ktorom okrem iného uviedol, že akceptuje uloženie povinnosti prijať neodkladné opatrenie a že si je vedomý, že toto slúži ako prostriedok okamžitého odstránenia zistených nedostatkov. Účastník konania v tejto súvislosti dodáva, že niektoré vyjadrenia ministerstva nie sú v súlade s prácou tímov centra pre deti a rodiny a že sú z dôvodu pochybenia jednotlivca v ojedinelých prípadoch zovšeobecnené na celkový stav, situáciu a starostlivosť o maloleté deti. Ďalej uvádza, že začal bezodkladne realizovať nápravu a všetky nedostatky uvedené v písomnom zázname o neodkladnom opatrení zo dňa 15.03.2024 a 06.05.2024 boli ihneď odstránené. V predmetnej veci boli ako opatrenia vydané príkazy riaditeľa (3/2024, 4/2024, 5/2024), ktoré uvádzajú zadefinované znenie uložených neodkladných opatrení.

Účastník konania uvádza, že nemôže garantovať správnosť vyhodnotenia situácií za jednotlivcov – službukonajúcich, pričom ich však pravidelne usmerňuje, vzdeláva a superviduje v rôznych záležitostiach.

Účastník konania zdôrazňuje, že v prípade [redacted] bol pojem „fixácia" v denných a nočných hláseniach uvedený zo strany dvoch službukonajúcich sestier so špecializáciou, ktorých vyjadrenia k tejto veci sprostredkováva v prílohe č. 2 a v prílohe č. 3 rozkladu voči rozhodnutiu ministerstva. Zamestnankyne boli viackrát upozornené a bol s nimi vykonaný rozhovor v danej veci s upozornením na potrebu dodržiavania ustanovení zákona č. 305/2005 Z. z. Zároveň odmieta tvrdenie, že by [redacted], a nie to ešte [redacted] prevažnú časť dňa a noci v priestore detskej postieľky s rámom, o ktorý sú pripevnené pásy a dodáva, že toto tvrdenie nebolo opätovným zisťovaním zo strany vedenia centra pre deti a rodiny zistené ako fakt. Účastník konania uvádza podrobné vyjadrenie odborného tímu a psychológov, v rámci ktorého je podrobne rozoberaný zdravotný stav [redacted] Ďalej poukazuje, že tak ako informoval ministerstvo v stanovisku zo dňa 27.02.2024, [redacted] nie je [redacted] Podotýka, že v rámci intervencie sebapoškodzujúcich a automutilačných

prejavov [redacted] nie je využívaná žiadna forma fixácie v medicínskom zmysle slova. Nepoužívajú sa žiadne fixačné popruhy, fixačné pásy a podobne, ktoré indikoval pedopsychiater v roku [redacted], nakoľko sa správanie [redacted] stabilizovalo a postačovali iné intervenčné psychologické techniky. Tieto psychologické intervenčné prostriedky spadajú pod bežné prostriedky využívané k zmierneniu úzkosti, stresu a dôsledkov situačných faktorov ako je hluk, diskomfort spôsobený správaním iného dieťaťa a pod. Pojem fixácia v rámci výchovnej starostlivosti bol zavedený v rámci využívania týchto bežných psychologických techník, ktoré nespadajú pod fixáciu v medicínskom zmysle slova. Účastník konania uvádza aktivity a činnosti, ktoré boli okrem iných detí realizované s [redacted] v rámci aktivít v samostatne usporiadaných skupinách, pričom dodáva, že uvedené aktivity a pôsobenie zamestnancov centra pre deti a rodiny nenasvedčujú, že by maloletým deťom nebola venovaná náležitá a odborná pozornosť a starostlivosť.

Účastník konania nesúhlasí s tvrdením, že [redacted] nezabezpečuje náležitú starostlivosť a ochranu, teda takú, ktorá je v ich individuálnych prípadoch a s prihliadnutím na ich individuálne okolnosti nevyhnutná pre ich blaho a je v súlade s ich najlepším záujmom a osobitne ochranou dôstojnosti, duševného, telesného a citového vývinu a zdravotného stavu.

Účastník konania zdôrazňuje, že záznamy „denné a nočné hlásenia" majú len informatívny charakter pre službukonajúcich a nepodliehajú kontrolným mechanizmom z dôvodu, že žiadny zákon, interná norma Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny, ako ani vyhláška nedefinuje povinnosť ich viesť a tým pádom neurčuje ani ich obsah.

Účastník konania nesúhlasí so zistením ministerstva, že vystavuje deti zlému zaobchádzaniu a ohrozeniu ich zdravia, resp. že v súčasnej situácii používa neprimerané formy obmedzovania slobody maloletých detí. Ďalej uvádza, že pri zabezpečovaní starostlivosti o deti a mladistvých dbá na osobitné potreby detí a zdravotne postihnutých detí s cieľom zabezpečiť im adekvátnu pomoc a prístup k zdravotnej starostlivosti, rehabilitačnej starostlivosti a liečbe s cieľom dosiahnuť optimálny zdravotný stav dieťaťa a mladistvého. Konštatuje, že lekári (napr. vyjadrenie všeobecného lekára k rozhodnutiu ministerstva zo dňa 06.05.2024), ako aj psychiatri, ktorí majú maloleté deti v dispenzári, neuvádzajú, že by konanie zo strany zamestnancov centra pre deti a rodiny mohlo viesť k neprospievaniu detí. Deti v zariadení sú v každom možnom prípade integrované v školských zariadeniach a majú voľnočasové a rekreačné aktivity. Dodáva, že v súlade s poslaním a odbornosťou práce vedenia a zamestnancov centra pre deti a rodiny presadzuje, ochraňuje a zabezpečuje plnohodnotný a rovný výkon ľudských práv a základných slobôd pre všetky v ňom umiestnené deti a mladistvých a podporuje úctu k ich dôstojnosti bez akejkoľvek diskriminácie na základe zdravotného postihnutia.

Ministerstvo ako prvostupňový správny orgán k podanému rozkladu uviedlo, že po oboznámení sa s obsahom rozkladu nezistilo také dôvody, aby rozkladu účastníka konania podľa ustanovenia § 57 ods. 1 správneho poriadku v plnom rozsahu vyhovelo, a preto o rozklade samo nerozhodlo.

Nad rámec skutočností uvedených v odôvodení rozhodnutia ministerstvo uvádza, že postupy práce účastníka konania majú vychádzať z princípov, kedy je uplatňovaný najlepší záujem dieťaťa/detí a kedy je im poskytovaná náležitá ochrana a starostlivosť nevyhnutná pre ich blaho. Zaznamenávaním jednotlivých aktivít a postupov dochádza k ich efektívnejšiemu vyhodnocovaniu a analyzovaniu, a tým aj zabezpečeniu lepšej pomoci či podpory pri stanovení jednotlivých výchovných opatrení pre konkrétne deti. Zároveň zapisovanie údajov do denných a nočných hlásení pomáha aj novým zamestnancom oboznámiť sa s chodom zariadenia, so správaním, reakciami a interakciou detí. Taktiež prispieva k spätnému vyhodnoteniu, či sa napr. išlo o situáciu krajnej núdze, resp. či boli použité iné primeranejšie prostriedky na zvládnutie situácie.

Tvrdenie lekárky či zamestnancov o tom, že sa „nestretli" s fixáciou maloletých detí, resp. s ich obmedzovaním, ako ani tvrdenia o tom, že nešlo o fixovanie dieťaťa, ale zdravotníckej pomôcky, nie je možné akýmkoľvek spôsobom vyhodnotiť vzhľadom na ďalšie skutočnosti tvoriace skutkový stav pri rozhodovaní vo veci (rozhovory, tvrdenia –vybrané záznamy a obrazové záznamy získané pri dozore) tak, že k takýmto situáciám nedochádza alebo nedošlo, resp. že ich Ministerstvo nesprávne vyhodnotilo. Naopak, informácie, ktoré tieto obsahujú, sú vcelku jednoznačné a priamočiare. Uvedené tvrdenia úmyselne natieňujú ministerstvu ex post (teda v čase po vydaní rozhodnutia ministerstva, resp. pri koncipovaní rozkladu účastníkom konania) obraz o akomsi používaní zdravotníckych pomôcok a ich pripevňovaní k pevnej časti postele a súvisiacej chybe zamestnanca pri písaní záznamov. Ministerstvo však pri rozhodovaní vo veci hodnotilo množstvo záznamov a vyhotovených obrazových záznamov, ktoré sú súčasťou spisovej dokumentácie, pričom práve z takéhoto hodnotenia celkom jednoznačne dospela k záveru, že ide o fixovanie dieťaťa, nie veci. Navyše, žiadny zo záznamov neobsahuje žiadny náznak informácie o tom, že ide o pripevňovanie veci. Ministerstvo poukazuje aj na to, že vyjadrenie hlavnej sestry, v zmysle ktorého k fixácii horných a dolných končatín nedochádzalo, je v rozpore s jej predchádzajúcim vyjadrením k rozkladu a ďalšou dokumentáciou (napr. [redacted]).

Ani samotný účastník konania nepopiera, že k fixácii [redacted] dochádza, len popiera, že by k nemu dochádzalo pravidelne a v každom prípade (viď. rozklad – odôvodnenie k bodu 4 a k bodu 5 – *„Z tohto dôvodu nemôžeme považovať súčasný stav za taký, že dochádza k fixácii* [redacted] *respektíve, že k nej nedochádzalo pravidelne a v každom prípade.*").

Po preskúmaní rozkladu, rozkladom napadnutého rozhodnutia ministerstva a na vec sa vzťahujúcej spisovej dokumentácie uvádzam nasledovné:

Podľa § 1 ods. 2 písm. a) zákona č. 305/2005 Z. z.:

„Sociálnoprávna ochrana detí je súbor opatrení na zabezpečení ochrany dieťaťa, ktorá je nevyhnutná pre jeho blaho a ktorá rešpektuje jeho najlepší záujem podľa medzinárodného dohovoru."

Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 305/2005 Z. z.:

„Prvoradým hľadiskom pri voľbe a uplatňovaní opatrení sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately je najlepší záujem dieťaťa, na určovanie a posudzovanie ktorého sa uplatňuje zásada o záujme dieťaťa podľa osobitného predpisu."

Podľa § 7 ods. 3 zákona č. 305/2005 Z. z.:

„Pri vykonávaní opatrení podľa tohto zákona je zakázané používať všetky formy telesných trestov na dieťati a iné hrubé alebo ponižujúce formy zaobchádzania a formy trestania dieťaťa, ktoré mu spôsobujú alebo môžu spôsobiť fyzickú ujmu alebo psychickú ujmu. Pri vykonávaní opatrení podľa tohto zákona je zakázané používať ako výchovný prostriedok zákaz kontaktu s rodičmi a ďalšími blízkymi osobami, sociálne vylúčenie, vyžadovanie neprimeraných fyzických výkonov, zásahov do vonkajšieho vzhľadu a nosenia znevažujúceho oblečenia, neodôvodnené zasahovanie do stravovania a iné výchovné prostriedky a postupy práce, ktoré dieťaťu môžu spôsobiť poníženie a môžu neprimerane zasiahnuť do jeho ľudskej dôstojnosti. Voči dieťaťu je zakázané použiť výchovný prostriedok len preto, že je súčasťou rovnakej skupiny detí ako dieťa, pri výchove ktorého má byť použitý výchovný prostriedok. Dieťa nesmie byť zodpovedné za rozhodovanie alebo určovanie výchovných prostriedkov pre iné dieťa."

Podľa § 45 ods. 1 písm. a) zákona č. 305/2005 Z. z.:

„Centrum pre deti a rodiny (ďalej len „centrum") je zariadenie zriadené na účel vykonávania opatrení dočasne nahrádzajúcich dieťaťu jeho prirodzené rodinné prostredie alebo náhradné rodinné prostredie na základe rozhodnutia súdu o nariadení ústavnej starostlivosti, o nariadení neodkladného opatrenia alebo o uložení výchovného opatrenia..."

Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov:

„Záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä

a) úroveň starostlivosti o dieťa,

b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava,

c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa,

d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa,

e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou,

f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa,

g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny,

h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami,

i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností."

Podľa § 7 ods. 1 písm. d) zákona o inšpekcii v sociálnych veciach:

„Poverený zamestnanec je pri výkone dozoru oprávnený uložiť dozorovanému subjektu povinnosť prijať neodkladné opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie osoby, voči ktorej dozorovaný subjekt plní povinnosti podľa osobitných predpisov, ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu."

Podľa § 7 ods. 6 zákona o inšpekcii v sociálnych veciach:

„Uplatnenie oprávnenia odseku 1 písm. d) sa vykoná ústne. Písomné vyhotovenie rozhodnutia o uložení povinnosti podľa odseku 1 písm. d) sa doručí bezodkladne. Na konanie o uložení povinnosti podľa odseku 1 písm. d) sa vzťahuje správny poriadok. Proti rozhodnutiu podľa tretej vety možno podať odvolanie do troch dní odo dňa doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia; odvolanie proti tomuto rozhodnutiu nemá odkladný účinok a odvolací orgán o ňom rozhodne bezodkladne."

Podľa § 46 správneho poriadku:

„Rozhodnutie musí byť v súlade so zákonmi a ostatnými právnymi predpismi, musí ho vydať orgán na to príslušný, musí vychádzať zo spoľahlivo zisteného stavu veci a musí obsahovať predpísané náležitosti."

Podľa § 47 ods. 3 správneho poriadku:

„V odôvodnení rozhodnutia správny orgán uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov, na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a s ich vyjadreniami k podkladom rozhodnutia."

Uloženie povinnosti prijať neodkladné opatrenie podľa zákona o inšpekcii v sociálnych veciach slúži ako prostriedok okamžitého odstránenia zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie osoby, voči ktorej dozorovaný subjekt plní povinnosti podľa osobitných predpisov, ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu. Z povahy tohto inštitútu teda jasne vyplýva, že v čase jeho ukladania ešte skutkový stav a jeho právne posúdenie nie sú natoľko ustálené, aby bolo vydané rozhodnutie vo veci samej, resp. aby boli prijaté závery v rámci výkonu dozoru, avšak naliehavosť priebežných zistení vyžaduje od príslušného orgánu okamžité autoritatívne riešenie situácie v podobe ochrany práv dotknutých osôb. Treba navyše zdôrazniť, že na prijatie takýchto autoritatívnych riešení postačuje v zmysle zákona o inšpekcii v sociálnych veciach „dôvodný predpoklad".

Rozklad účastníka konania voči rozhodnutiu ministerstva neobsahuje návrh na zrušenie alebo zmenu rozhodnutia ministerstva; účastník konania naopak uvádza, že uloženie povinnosti prijať neodkladné opatrenie akceptuje. Z obsahu rozkladu vyplýva, že účastník konania nie je stotožnený so samotnými dôvodmi rozhodnutia ministerstva, ergo namieta jeho dôvodnosť. V tejto spojitosti účastník konania okrem iného rozporuje, že vyjadrenia ministerstva uvedené v odôvodnení rozhodnutia ministerstva sú zovšeobecnené, a to aj navzdory tomu, že išlo o pochybenia jednotlivca v ojedinelých prípadoch. V súvislosti s týmto argumentom je potrebné uviesť, že samotná povaha predpokladu indikuje, že jeho základom sú domnelé konštrukcie, pričom kritérium dôvodnosti predpokladu je založené na existencii konkrétnych reálnych skutočností, od ktorých sú tieto konštrukcie odvodené. Inými slovami, konkrétne individuálne skutočnosti sú základom pre konštruovanie širšieho zovšeobecneného obrazu domnelého/predpokladaného stavu. Vzhľadom na uvedené je zovšeobecňovanie individuálnych pochybení pri odôvodňovaní rozhodnutia o povinnosti prijať neodkladné opatrenie predpokladané a prípustné. Práve predložené písomné záznamy a priložená fotodokumentácia (v predmetnej spisovej dokumentácii, resp. v spisovej dokumentácii k rozhodnutiu číslo záznamu: 46219/2024, číslo spisu: 14828/2024-M_OdISVNR) zakladajú dôvodný predpoklad, že [redacted] boli vystavené zlému zaobchádzaniu. Tento predpoklad založený na záznamoch a fotodokumentácii vyhotovenej v reálnom čase (pred vydaním rozhodnutia o povinnosti prijať neodkladné opatrenie) nemôžu v dostatočnej miere negovať ani ex post vyjadrenia a vysvetlenia personálu účastníka konania (aj k predmetným záznamom), resp. ošetrujúcich lekárov poskytnuté účastníkom konania, nakoľko tieto vzhľadom na okolnosti prípadu (prebiehajúci dozor, ako aj samotné správne konanie) môžu byť zaťažené účelovosťou. V prospech dôvodnosti predpokladu o zlom zaobchádzaní s vyššie menovanými svedčí aj používanie dverových zástrčí centrom pre deti a rodiny, ktoré bolo dôvodom vydania prechádzajúceho právoplatného rozhodnutia o povinnosti prijať neodkladné opatrenie účastníkom konania (rozhodnutie číslo záznamu: 46219/2024, číslo spisu: 14828/2024-M_OdISVNR zmenené rozhodnutím ministra práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky číslo záznamu: 59381/2024, číslo spisu: 20150/2024-M_ODDLSP). **V tejto súvislosti je však potrebné opätovne zdôrazniť, že rozhodnutie o povinnosti prijať neodkladné opatrenie nemôže zo svojej podstaty meritórne konštatovať porušenie povinnosti dozorovaného subjektu, ani prejudikovať závery dozornej činnosti, nakoľko inštitút nariadenia povinnosti prijať neodkladné opatrenie má predovšetkým zabezpečovací charakter (zabezpečenie ochrany práv dotknutých osôb). Správny orgán v takýchto prípadoch bez rozhodnutia o prípadnom porušení povinnosti účastníkom konania nariaďuje, ako má účastník konania postupovať, resp. akého konania sa má zdržať, pričom tieto príkazy a zákazy sú vlastne iba podrobnejšou interpretáciou povinností a zákazov, ktoré priamo ustanovuje príslušná právna úprava** (v predmetnej veci práve zákon č. 305/2005 Z. z.).

Zákonom ustanoveným štandardom (§ 1 ods. 2 a § 3 ods. 3 zákona č. 305/2005 Z. z.) pri vykonávaní opatrení sociálnoprávnej ochrany detí je najlepší záujem dieťaťa (v zmysle definície v čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov

v znení neskorších predpisov), ktorý predstavuje súbor atribútov, ktoré majú byť pri realizácii týchto opatrení zabezpečené. A contrario nenaplnenie týchto atribútov (s prihliadnutím na intenzitu nenapĺňania) predstavuje vo svojej podstate „nesprávne/zlé" zaobchádzanie. Predpoklad nenapĺňania predmetných atribútov pri realizácii opatrení sociálnoprávnej ochrany detí je teda predpokladom existencie nesprávneho/zlého zaobchádzania. Aj z rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 23.01.2020 vo veci 38067/15 – L. R. proti Severnému Macedónsku (uvedeného v rozhodnutí ministerstva) vyplýva, že fixácia maloletého dieťaťa má na neho negatívny psychologický dopad, pričom takéto opatrenie bolo podľa predmetného rozsudku v uvedenom prípade nezlučiteľné s ľudskou dôstojnosťou. Vzhľadom na to, že zdokumentovaná fixácia detí umiestnených v centre pre deti a rodiny môže mať negatívny vplyv na ich dôstojnosť, duševný, telesný a citový vývin, ako aj rozvoj ich schopností a vlôh, je predpoklad prítomnosti zlého zaobchádzania (nerešpektovania/nenapĺňania záujmu dieťaťa), ktorý je podmienkou nariadenia povinnosti prijať neodkladné opatrenie, dôvodný.

V súvislosti s rozhodnutím číslo záznamu: 59381/2024, číslo spisu: 20150/2024-M_ODDLSP, v ktorom dôvodím, že využitie fixačných prostriedkov v prípadoch krajnej núdze (ohrozenia života a zdravia detí) je aj napriek absencii explicitnej právnej úpravy prípustné, treba ešte na doplnenie konštatovať, že tak ako je správne odôvodnené v rozhodnutí ministerstva, zo záznamov, ktorými dôvodí ministerstvo, nevyplýva proporcionalita ani subsidiarita použitia prostriedkov fixácie u [redacted]. Práve vzhľadom na to, že predmetné prostriedky sú prostriedkami „na hrane" zákona, je v záujme dozorovaného subjektu, aby ich použitie podrobne zdokumentoval, pričom osobitnú pozornosť by mal venovať práve ich legitimácii (vo vzťahu k okolnostiam ich použitia a postupu ich realizácie). Absencia/nekvalita takéhoto zaznamenania (i keď povinnosť takejto evidencie nie je zákonom priamo ustanovená) prispieva k pochybnostiam o správnosti a zákonnosti postupu účastníka konania a svedčí v prospech naplnenia kritérií nevyhnutných na odôvodnenie potreby nariadenia povinnosti prijať neodkladné opatrenie.

Na základe všetkého vyššie uvedeného v konaní o rozklade účastníka konania [redacted] zo dňa 7. mája 2024 proti rozhodnutiu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky, Inšpekcia v sociálnych veciach, číslo záznamu: 64569/2024, číslo spisu: 14828/2024-M_OdISVNR zo dňa 6. mája 2024, vo veci uloženia povinnosti prijať neodkladné opatrenie na odstránenie zistených nedostatkov, pri ktorých možno dôvodne predpokladať vystavenie dieťaťa, voči ktorému centrum pre deti a rodiny vykonáva opatrenia podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ohrozeniu života, zdravia, neľudskému alebo zlému zaobchádzaniu podľa ustanovenia § 3 ods. 1 písm. a), ustanovenia § 7 ods. 1 písm. d), ustanovenia § 7 ods. 6 zákona č. 345/2022 Z. z. o inšpekcii v sociálnych veciach a o zmene a doplnení niektorých zákonov **mám za preukázané, že rozhodnutie ministerstva bolo vydané v súlade s platnými právnymi predpismi.**

Podľa § 61 ods. 2 prvej vety správneho poriadku o rozklade rozhoduje vedúci ústredného orgánu štátnej správy na základe návrhu ním ustanovenej osobitnej komisie.

Podľa § 61 ods. 3 správneho poriadku ustanovenia o odvolacom konaní sa primerane vzťahujú aj na konanie o rozklade.

Podľa § 59 ods. 2 správneho poriadku, ak sú pre to dôvody, odvolací orgán rozhodnutie

zmení alebo zruší, inak odvolanie zamietne a rozhodnutie potvrdí.

So zreteľom na uvedené som rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Poučenie:

Podľa § 61 ods. 2 druhej vety zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení zákona č. 527/2003 Z. z. sa proti tomuto rozhodnutiu nemožno odvolať.

Podľa § 199 a nasl. zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok je toto rozhodnutie preskúmateľné súdom na základe správnej žaloby v sociálnych veciach.

Erik Tomáš
minister práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Rozhodnutie dostanú:

1. Centrum pre deti a rodiny [redacted]
2. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
   Inšpekcia v sociálnych veciach